

U R G H L P

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
ԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՅԻՆ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ

ըրրո՞նք են Հիւանդանոցի այն բը
կններն որոց արուեստական կար-
թիւնն, արտանագաւորութիւնն և
ուսարթիւններն այլապէ՛ս աճան կը
խէն Մ-է-ի յօդուածագիրը, Քա-
ղը գալի՞ մի՞ վեր Հիւանդանոցին
իրարու յարգող բժիշկներն աչ-
անդունելով, որո՞նք են արդեօք
բնիւնդն քննադատին ակնարկած
ըրոցէ՛ նոր կըլլո՞ չամբակ սնկործ
նիչիկները։ Տքթ՝ Մատթէոսեան՝
Թ. Մօզեան, Տքթ՝ Ճէյալեան՝
Թ. Այլագեան, Տքթ՝ Ռափայէլ-
եան, Տքթ՝ Վիլյէ Օրմանեան՝ կը
փաթէխէ՛ք իրտնալ սնուանքն այն
բոցէ՛ նոր ելած չամբակ բժիշկնե-
րը Հիւանդանոցն Սպանդանոցի
բժուցիներ են, եւրոպեան ամեն Հի-
ւանդանոցի մէջ, չե՞ն՞հասո քոշկապե-
մը տնօրէնութեան ներքեւ, նորա-
տոտ երիտասարդ քանի մը բժիշկներ
ծառային միշտ, բաւական է որ
նք վերէ կարողա՞լորն դիտող մը և
նոց մունին։ Բայց Հիւանդանոցի
կապակն բժիշկ ըսելով Մ-է-ի քըն-
դաւան արդեօք Տքթ՝ Նահապետե-
ան, կամ Տքթ՝ Դայուսպեանը
կնարկէ։ Աստեց չէ՞մ ինչ որ ալ
նորիկ են՝ զարցնէ՛ նոր ելած են
կընարք բնւի՛ զի առաջինն և քանի տա-
ւարտան բժիշկ մ'է, և քանի տա-

կապերը պարտաւորութեանց որ կարծուր Ներշնչական մեծ մի տարերէն գոտու անոնց մէջ, իւր պատշաճաւորութեան առաջին քառամսկ տեղեկ կարգին հրատարակելէ յետոյ, (1879-1883), հանգուցաւոր պարտութեան վիճակաւորական մեծ աշխատութիւններ մը հիւանդարանի ճիւղին վրայ, որոյ արդիւնքն է լոյս ընծայեց իւր երկրորդ քառամսկ տեղեկաւոր (1883-1887), որ հրատարակեցաւ Ս. Փրիլիշինիանդոցին Պատմութեան հետ մէկտեղ։ Այս ընդարձակ է բազմաւորման տեղեկաւոր այնքան հաւանութեամբ բռնկեալ աշխարհին մէջ, որ արտադրող այն աշխարհին, որ Մայրաքաղաքիւ թփլկական ժողովոյն մէջ հրատարակեան աւանդեցաւ, և ի ինքնորոյ ոչ-հայ անդամաց փրանսերէնի թարգմանուեցաւ, և մի քանի ընդհանուր նիստերու մէջ մեծապէս գնահատուելով, վսեմ Մամուլեան վարչա հրամանից արդեն թուրք ձեւանդանոցներուն հարողդէն նոյն տեղեկաւորին թարգմանութիւնը, որ պէտք չէր այն ձեւանդանոցներուն բռնկել ներս եւս նոյն ոճով տեղեկաւոր պատրաստեն, Այս առթիւ ժողովոյն մէջ գտնուեալ իշխուեցաւ անու Տըքէ. Պարոնիկ Մամուլեանս մեր ձեւանդանոցին մէջ ժամանակաւ

ՆԱՌ ՀԼԻԱՆԿԱՆՈՒՄԻ ԴԻՌԵՆ ԵՒ ԵՆԵՔԸ
ԹԻՐԵԱՆ ԿԱՊԺԵՔ ԹԵ ՀԻՆԱՊԵՐՈՒՄԻ
ԳԵՒ ՆԵՐ ԵՒ ՓԱՏԱՌՈՐ ՆԵՐԷՐ ԱՐԸ ԿԱՌԱՆ-
ՑՈՒՆԵՐՈՒ ՀԻՆԱՆԳԱՑ ԵՒ յԱՂ ԿԱՍՈՒՅԱ-
ՐԵՂԵՐ ՀԻՐԱՎՐ ՍԽԻՐ ԲԱՐՈՒՐԻ, ԴՐՈՒ-
ՀԻՆՈՒՆ ՆՐՈՐ, ՄԱՔՐՈՐ, ԸՆԴԱՐԱՅԱԼ ԵՒ
ՈՂԱՍՏՈՒՆ ՆԵՐԷՐԻՆ ԻՆՐՆԵՐ ԸՆԺԱՅԱՍԻ
ԱՌԱՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՍԽԻՐ ԳՂԱՅԻՆ
ԱՆԱՂ, ՍՊՈՒԿԻ յՈՐԴԱՆԱՊԵՐԻՐ ԲՈՐՈ-
ՐՎՈՒՄԻ ՄԱՐԱՐԱՊԵՐԺԵ Հ ԱՆՁ, ԵՆԺԵ
ԻՐ ԽՈՍՏԵՐԻ ՆՊԻՆՔ, ԵՆՈՐՈՊԱՆՈՂՅ

Երկրակալ, շոգինալի և թրամբիկ
երրեակի հաղորդակցության ճնշման
մեծությունը գուրու ճնշիկի կողմից շատ
առաջին կենտրոնական է, և փոխադրու-
թյունը հեղուկ առաջին մեծ դիտու-
թյուններ կրճատել ամեն տեսակի տոմ
մեծությունների խոսքից առաջ, հիմնական
նշանի վարչական մեծ ճնշման հաս-
տատեալ սկզբունք մ'է այժմ թէ բժշկա-
կան խոսքից թույլատուր բժշկից ձե-
ռառք պետք է արուին, որպէս զի բժշ-
կային պատասխանատուութիւնը իրական

Այս պատուական մարդիկ արդեն տասն տարիէ հետե անձնութեաբար և մարդասիրեբար կը տանէին Հիւանդանոցի մատակարարութեան ծանր բեռը, զոր իրենցմէ յառաջ շատեր անտանելի գտած էին, երբ՝ ի լրումն

Այս կերպիւ ահա ճամբայ կ'եննեն
 ճողաքաճռուներն Աղբ-վարչութեան
 արջամար ե վաւերացմամբ քայալեր-
 ալ ի վրայիւնութիւն Հիւանդանոցին
 Ետի Կուլէ :

*
 *

ԲԵՐԼՅԻ ԳԵՐԼԶՊՐԱՆՏՈՒՆԵՆ
 Արդ, այս վաւերական պատմութեան

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Մարգիդին նայուածքին մի

Մարգրիդի նայուածքին մէջ լոյս մը
այս անգամ չէր խոյսէ։
— Նախ, զանք գիտոր թէ այս դուռը
տէր բացողն է, պատահաբանեց կասկեմն տը-
րաւն, ո՞ր Ատրիշինն նայուածքէն հաս-
տատ էր անոր միջոցն։ յետոյ, այնտեղ
զեղն շուրէ ուրիշ բմախից գտնուեալ
տաճոց ճանքը, Լուսադիս կ'ըլլայ ի՞նչ իս-
ն ճանքը պէլլեք Միքրեոր դառնալու
հարկաւ։ Շատ հեռացած ենք եւ արագ
վերաւ պէտք ունիք, եթէ կ'ուզենք
զերեկն առաջ զգեալ հասնիլ։
— Կաթթօն իրաւուք ունի, բսին միւս-
նորդները միաբերան։
Ոտեր լաւն, մախաղներն առին, եւ
ստեղծ թեւերին անցցցած կամ ու-
նեռուն վրայ, մամայ կանւ։
Ատրիշին տը վէրվէն վերջին ակնաբ-
նետաւ տը հին չենքին ու պարտիվ
տեղուտն մրայ, բսելով։

—Այս ներէն կուգամ:

Գիկերեւոր կամ Հասած էր, երբ մեր որսորդները Սիրաբուրդի դղիւնին Հասան, այսորժանին սաստիկ բացում աւ: Ընթրիքը պարտաւ այր, խոյրն սեղան նստան: Աւելորդ է ըսել թէ անպարագա ւարժեցիներու խորտակները, Զէին խօսեր, վարդի մարդու գոգաւ է լիւրճ գործածելը բերանը իցունել եղած քամանակ:

Սակայն, ճաշէն վերէն սխառ խօսակցիւ: Շատ եր գանգաւտին երէկեւոր նըւազութիւնէն:

Ատրիէն լուռ կը մնար. երազախօս էր: Եւ այն ժը ունէր, Սուրբ քերին: Այս ատու, Գ. տը Սահագը՝ խօսըը ցամաթիւն հօրը ուղղորդ՝ Հարցում թէ գիտէր սառած ձմաւացի ին տուել գոր իրենք գըւած էին վայրը տոպաւանանի մը մէջտեղ Շամբրիւնի կողմը:

—Ի՞նչ, միշտե՛ս այդտեղ գաղէր, գոչեց Գ. պարմանաւ, ուրեմն կը Հասանաւ թէ ի՞նչ պատճառաւ եր գանգաւտիք թէ՛նէք որսացան: Եւ երկու կամ երեք անգամ միայն տեսած եմ այդ կալուտը այդ կողմէ անցնելու առթիւ, եւ այդ մասին բան մը չեմ կրնար ըսել ձեզ: Եւ յիշեմ ձեռնակալն որ այդ տեղը Բորտրիլէն կը կոչուն: Ի՞նչ պատճառաւ այդ անուն տուած են: Ընթադրողներ կան թէ աստեղ ճիշդ այդտեղ կը ծնաւորներ կան եղբ. Բորտրիլներու կողմէն: Շատ Հուանակալ կ'երեւի այս եւ այդ չնկեր տրուած Բորտրիլէն անունաւ մեկնութիւնը կուտայ: Լսած եմ որ Բորտրիլէն տէրը փոխուալ է երկու առաքի առաջ: Բայց չեմ գիտեր

թէ այսօր յայդ տուէր անքանակ է ինչպէս էր շատ տարիներէ ի վեր: Ամեն պարագայի մէջ, եթէ նոր տնտեսութիւններ կան հաստատութիւն է այնտեղ, կ'երեւի թէ իր վրայ խոսեցունել տուող մէկը չէ՝ քանի որ իր անունը չի լսեցի քննաւորական է թէ Սիւրբուր հեռու է Շաքրինտէյն եւ ալ չի ճանցած մարդոցս մասին Հեռաժողովի ըստ ըլլաւ ամենեւին:

Փահ մը եւս խոսեցան Բորտլիէի ու պարտիզին երդունհողի վրայ, յետոյ խոսակցութեան նիւթը փոխեցին:

Ատրիշէ՝ վախճալով որ իր մտազարար երեւոյթը չի շնորհաբար, սկսաւ խօսիլ միւսներուն նման՝ վայրկեան մը յաղորդեցաւ ի բաց թիֆափել իր մտածումները երգութիւն մը: Այնքոք որ իր խորհրդը զոգուր մնալի կասկած ունենային:

Սակայն Կասթօն որ ընթերիքի պահունդիտան էր գային, կը զուշուրէի թէ երբեք մտադրք ըստ մը իր խորհրէն:

Սեպեմբեր ելլալով, պարտիզ իննն թիւն է համար՝ Աստիթօն խորհրդին թիւն: Դուռն ու փառաւորայ մը մէջ մեկն գային՝

«Ի՞նչ բանի վրայ կը մտածես, հարցուց:

«Նա՛ս ի՞նչ բանի վրայ կ'ուզես որ մտածեմ:

«Համարձակ չես:

«Ինչէ՛ն զիտես:

«Ինձի պատասխանելու ձեւէք:

Ատրիշն սկսաւ խեղճել:

«Ինձի պէտք բարեկեան մը, որ եղբոր մը պէս կը սիրեմ զքեզ, վրայ բերուաւ Կասթօն, որ ժայնէ՛ր՝ որ բան մը փածկես:

տեղիդ մէջ խորհուրդք մը ունիս։
—Մէն է հատը քելն էլլայ։ Հաստ մը խոր-
հուրդքներ ունիմ։
—Խոստովանէ՛ որբնին որ այս օրուան
մեր աշխարհն է հետաքրքիրուեցար։
—Տէր! Առաւտեմ, այդ ալ հարցունե-
լու բա՞ն է։ Կը խոստովանիմ թէ այդ ա-
նոյն իսկ ծածուկ ձայնը զոր լսեցինք, տա-
րորներն Թապաղուրդի դուռը բերաւ վրաս։
—Ան յետոյ, այն վշտագին ճիչն, այն
հեծեծանքները...
—Այ՛ն, այդ ամենը շարժազանց հետա-
քրքրեցինք գիւ եւ այնպիսի յուզում մը
պատճառեցանք զոր չեմ կրնար ճշգրտել։
—Ի՜նչ ընել է միտքդ։
—Կ'ուզես գիտակա՞ն։
—Վերստ որ կը հարցունեմ։
—Որդուհին տեսնել կ'ուզեմ։
—Պզտիկ աղջիկ մը,
—Ձեռն գիտեմ։
—Բայց երբչուհւոյն տարիքը դու ին-
քորդ ըսիր։
—Կրնամ խաբարուած ըլլալ։
—Ի՜նչ է։ Հիմայ կիներ տեսնե՞լ կ'ու-
զես։
—Այ՛ն։
—Ի՞նչու համար։
—Որովհետեւ համազուած եմ թէ այս
տեղը պահիք մը կայ։
—Չոր դու կ'ուզես իմանալ։
—Այ՛ն, եթէ կ'արեւիկ է։
—Եթէ ինձի կատգ ունիս, եթէ կըր-
նամ օգտակար ըլլալ քեզ, տրամադրու-
թեանդ ներքեւ եմ։
—Հիմախու հիմայ բան մը միտայն կը

—Ի՞նչ։
—Իմ գաղափարս մեր բարեկամներէ ո՛չ մէկուն չի յայտնուի։
—Կը խտտանամ։
—Շնորհակալ եմ։
—Այո, բայց ինձի պիտի ըսես . .
—Կը տեսնեմ որ դուռն ալ ինձի չափ
մը իմանամ։

ԼԳ

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՏՈՒՆԸ

Թափողդ օրն, առաւօտուն Սանգաքի
դերեալունն եւ միւս երեք երկուսաարդգ
Միքեօրէն մկնկեցան Բարիզ դառնալու
Համար։ Արդիւնի մարդիզդ զեռ քանի մը
զը մնար իր բարեկամն քով։ Ինք եւ
Կատսոն իրենց ընկերներուն ուղեկցեցան
մինչեւ մօտաւորադոյն կայարանն եւ զըզ-
եռեակ դարման նախանայ ընկուի Համար։
Միթօրէն յետոյ ժամ մէկ ու կէսին,
Ատորիկն իր իրացանն առաւ։
—Զեմ ուզիք Հեռիզ գալ, ըսաւ նմա
Կատսոն, գիտեմ քու երթալից տեղդ։
Մարդիզդ Ժպիտով մը պատասխանեց։
—Տօրա շուսն մկտե՛ղ իր տանի։
—Ո՛չ, շնորհակալ եմ։
—Գրմուռեմ, չի՞թի դիրքի մը մէջ իր
թագեմ քեզի։ Այսօր որսի երթալուն Հանձնող
հրօշի քեզ Համար, մինակ կ'ուզես որորո-
ղի մը երեսւյթն ունենայ։
—Ճիշդ է։

—Առանց բանի առաջ, սիրելիս անորհման խնամով թիւն մի՛ ընծր։
—Այդ կողմէն ապահով եղի՛ր։
—Այս իրիկուն կանոնէն պիտի դառնաս։
—Հաւանական է, Բայց եթէ ընթերիքի մասին չվարդառանամ, ինձի չսպասէք մտահոգութիւն հիշունեմա։
Երկու բարեկամք իրարու ձեռք սեղեցին, և մարդիցը մեկնեցաւ, մահազը ձողմէն կարծաւ և հրացանին ուսը զարկած։
Վերվմէն մարդիցը, ինչպէս որ ըսած էր իր բարեկամին, բուռն տարադրութիւն մը կրած էր և եղական ու անբաւարոք յուզում մը, Արկամտանեցիր ամէն ըլլալով, քանակաւաբար խորհրդաւոր խնամով իւր ունեցող ամեն բանէ կը հրաւորուէր։ Կրակոս, ապաւնտական և մինչեւ իսկ քիչ մը վրայալին քանորով թիւն մը ունենալուն, սովորական հետաքրքրութենէ աւելի զարմօր զգացում մը գէշպի տաւով էր միշտ զգեցը։
Ատրիէն տը Վերվմէն մարդիցը ո՛չ չայր ունէր ո՛չ մայր։ քանակաւաբար տարեկան էր եւ տարեկան միմիտունէն եօթնասնասուն հազար ֆրանք եկամուտ ունէր։ Փէշ հասարակութիւն մը չէր այս։

